

Gieten, 31 januari 2022

Aan het College van B&W van de gemeente Aa en Hunze

Betreft ongevraagd advies armoedebeleid gemeente Aa en Hunze

De adviesraad is van mening dat het gemeentelijk armoedebeleid voor verbetering vatbaar is. Wij adviseren u tot een meer samenhangend beleid te komen en via uw overlegorganen inspanning te plegen om landelijk tot een verbetering te komen voor mensen die in armoede leven.

Deze mening is gestoeld op de volgende overwegingen:

- A. De adviesraad ervaart het armoedebeleid als versplinterd
- B. De maatregelen binnen het armoedebeleid sporen niet met de aan het raad gepresenteerde "actualisatie gezondheidsbeleid" van 13 januari 2022.

Ad. A. Armoedebeleid versplinterd

Het trendbureau Drenthe geeft aan dat 5% van de huishoudens in de gemeente een laag inkomen heeft. In absolute zin spreken we over 600 huishoudens die van een minimum moet rondkomen, dit zijn vooral eenoudergezinnen met minderjarige kinderen. In de nota "zelf weer aan het stuur" presenteert de gemeente een integrale aanpak om inwoners zelf weer de regie over hun leven als deelnemer in de samenleving te geven.

In dezelfde nota wordt een opsomming gemaakt van de regelingen en ondersteuning waar een inwoner met of zonder kinderen in armoede een beroep op kan doen. De hoeveelheid regelingen is veelzeggend:

Meedoenpremie schoolgaande kinderen, meedoenpremie re-integratietraject, PC-project, collectieve ziektekostenverzekering, individuele inkomenstoeslag, bijzondere bijstand, kwijtscheldingen. Daarnaast kan een inwoner met kinderen aankloppen bij de stichting leergeld, het jeugdportfonds, het jeugdcultuurfonds, de fashioncheque, het kidsteam. Daarnaast zijn nog beschikbaar: schuldhulpverlening, GKB, de voedselbank, Humanitas en Samuda.

Ook kan aangeklopt worden bij kerken, moskeeën, het armoedefonds het oranje fonds, het kansfonds enzovoort enzovoort.

De adviesraad kan begrijpen dat inwoners die in armoede leven de weg kwijtraken in het oerwoud van regelingen. Een ander zorgpunt is dat we de toegang naar ondersteuning en hulp lastig vinden. Weet maar eens je weg te vinden naar adequate ondersteuning, nog los van het feit dat hier ook schaamte een grote rol speelt. De rol die hierin voor Attenta weggelegd is, staat o.i. op gespannen voet met de slogan om "het stuur zelf weer in handen te nemen".

Het is bekend dat een deel van de problemen ontstaat doordat het minimumloon en de uitkeringen te laag zijn. Wij pleiten er daarom ook voor om vanuit de gemeente druk uit te oefenen om structurele oplossingen te creëren. Totdat hier structureel iets gebeurt zou de gemeente inwoners

zelf weer aan het stuur kunnen zetten door ze meer regie te geven in de vorm van ondersteuning die ze willen. Hier zijn in Nederland vele voorbeelden van te vinden. Sommige gemeenten geven de inwoners met een minimuminkomen een speciale pas waar een tegoed op staat om te besteden, voorbeelden hiervan zijn de Stadspas van Groningen en de Ooivaarspas van Den Haag. Andere gemeenten, zoals Borger-Odoorn geven een vrij te besteden budget waarmee in een webwinkel producten of diensten aangeschaft kunnen worden.

Ook in Aa en Hunze leeft een groep mensen die te weinig geld heeft om aan te kunnen schaffen wat echt nodig is. Hun mentaal welbevinden zou een flinke impuls krijgen als er wat meer ruimte zou komen in hun financiën. Mentaal welbevinden geeft mensen een betere kwaliteit van leven.

Daarnaast levert het ook andere effecten op. Mensen die mentaal goed in hun vel zitten hebben een gezondere levensstijl. Daarnaast heeft mentaal welbevinden effect op de mate waarin mensen zich bezighouden met de uitdagingen van deze tijd, zoals bijvoorbeeld de energietransitie.

Een samenhangend en ruimhartig minimabeleid lijkt in eerste instantie misschien veel geld te kosten maar levert veel maatschappelijk rendement op.

Ad. B. Actualisatie gezondheidsbeleid

Het Werkplein Drentsche Aa zet er al jaren op in: mensen moeten kunnen meedoen in de maatschappij. Mensen die niet op korte termijn kunnen uitstromen naar een betaalde baan worden gestimuleerd om vrijwilligerswerk te gaan doen. In het geval dat dit niet (meteen) tot de mogelijkheden behoort wordt ingezet op een andere vorm van dagbesteding.

Het doel van dit meedoen-beleid is te voorkomen dat mensen "achter de geraniums" terecht komen. Het leveren van een bijdrage in de maatschappij zorgt ervoor dat het netwerk van mensen groter wordt en hun gevoel van eigenwaarde groeit.

In hoeverre is dit meedoen-beleid effectief? Voor mensen die mentaal redelijk tot goed in hun vel zitten en bovendien kans zien de financiën op orde te houden werkt dit beleid over het algemeen zoals beoogt. Maar wat als het mentaal niet lekker loopt en/of het op orde krijgen van de financiën voelt als dweilen met de kraan open?

In het concept nieuw gezondheidsbeleid van gemeente Aa en Hunze staat meedoen (participatie) hoog geagendeerd als voorwaarde voor het bereiken van een positieve gezondheid. Nu werpt de vraag zich op of met de term meedoen in het concept gezondheidsbeleid hetzelfde wordt bedoeld als met het meedoen van het Werkplein Drentsche Aa. Gezien de effecten die in het concept gezondheidsbeleid aan meedoen worden toegeschreven lijkt dit niet zo te zijn. Voor een substantiële groep mensen is, om ook gezondheidseffecten te kunnen bereiken, meer nodig dan de gebruikelijke inzet op meedoen van het Werkplein.

Er zijn in onderzoeken vele voorbeelden te vinden hoe gebrek aan geld ons gedrag bepaald. Welke aanpak is effectief voor mensen die door langdurig geldgebrek geen ruimte in hun hoofd hebben voor zaken, de langere termijn betreffende? Hoe kunnen mensen het perspectief centraal stellen als zij in hun hoofd niet verder kunnen kijken dan het probleem? Zij zien immers geen perspectief. Het concept nieuwe gezondheidsbeleid is een belangrijke stap in de goede richting. Door in te zetten op positieve gezondheid kan op termijn flink bespaard worden op ziekte- en ondersteuningskosten. Om dit te bereiken is het van belang om voldoende en op een goede manier in te zetten op kwetsbare groepen. Mensen willen het gevoel hebben dat zij daadwerkelijk gezien en gehoord worden.

Dat zal de eerste stap moeten zijn, en dat geldt vooral ook voor het minimabeleid: kijken en luisteren naar mensen.

Wij roepen het college daarom op om tot een samenhangend en ruimhartig minimabeleid te komen om daarmee te bewerkstelligen dat mensen met een laag inkomen weer ruimte in hun hoofd krijgen om hun perspectieven te zien. Tevens vragen wij het College om zijn invloed aan te wenden om structureel iets te doen aan een van de wortels van de problemen: de te lage lonen en uitkeringen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Adviesraad Sociaal Domein
Klaas Heeres, secretaris a.i.